

Yedeksubay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 25 nci maddesinin 6 ncı fıkrasının tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Adliye, Bütçe ve Millî Müdafaa Encümenleri mazbataları (3/160)

T. C.

Başvekâlet

5 . II . 1944

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

72 - 7 6/400

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İhtiyat zâbitleri ve ihtiyat ve askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun yedeksubay ve askerî memurların teciline ait olan 25 nci maddesinin 6 ncı fıkrasında (Vekâlet müsteşarları ile Riyaseti-cumhur ve Büyük Millet Meclisi Kâtibi Umumileri, Heyeti Teftişîye Reisleri, Müdürü umumiler ve müdürleri..) nin tecil olunacakları tasrih edilmiştir.

kanunun kabulü sırasında vekâletler teşkilâtında Daire reislikleri bulunmadığı için fıkra yalnız vekâletler umum müdür ve müdürlerinden bahsetmiştir. Halbuki sonradan bir kısım vekâletlerde mevcut bazı umum müdürlüklerin unvanları Daire reisliğine çevrilmiş veyahut vekâlet teşkilâtına giren yeni bir servis için doğrudan doğruya daire reislikleri ihdas edilmiştir.

25 nci maddenin tedvininden maksat, sefer vukuunda âmme hizmetlerinin sekteye uğramamasını temin olduğuna göre unvanı evvelece umum müdürlük iken sonradan daire reisliğine çevrilmiş veyahut herhangi bir umum müdürlük veya müdürlük işine tekabül eden işi görmekle beraber daire reisliği olarak yeniden ihdas edilmiş dairelerin başında bulunanları tecilden hariç bırakmak kanun vazımını bu husustaki gayesine uygun düşmez. Ancak fıkra metni mutlak görüldüğünden daire reislerinin tecilinde Millî Müdafaa Vekilligince tereddüt edilmiş olduğundan meselenin Nafia Vekilliginin talebi üzerine tefsir yoluyla halli muvafık görülmüştür.

Gereğinin yapılmasına müsaade buyurulmasını arz ve rica ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 3/160
Karar No. 31

19 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

İhtiyat zâbitleri ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun Yedeksubay ve askerî memurların teciline ait bulunan 25. nei maddesi hükmünün kanunun kabulünden sonra vekâletler teşkilâtında vücuda getirilen daire reisliklerine şümulü olup olmadığının tefsiri hakkındaki 5 şubat 1944 tarihli ve 72 - 7 - 6/400 numaralı Başvekâlet tezkeresi Encümenimize hava- le buyurulmakla tetkik ve müzakere olundu.

Encümenimizde cereyan eden müzakere sonunda mezkûr kanunun intişarından sonra vekâ- lelerde yeniden vücuda getirilen reisliklerin hepsi aynı derecede olmadığına nazaran bunların idari teşkilâtta işgal ettikleri mevkiiler incelenerek işin tesis tarikiyle halli kanunun bünyesine göre da- ha isabetli ve mevzuun esaslı şekilde tanzimini mucip olacağı ve bu husus için gereken lâyiha-

nın İhtisas Encümeni olan Millî Müdafaa Encü- menince tedvini muvafık olacağı neticesine va- rılmış olmakla Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Reisi Na.

Bu M. M.

Zonguldak

Bingöl

Ş. Devrin

F. F. Düşünsel

Kâtip

Manisa

Balıkesir

Bilecik

F. Uslu

O. N. Burcu

A. Esen

Denizli

Denizli

Hatay

H. Günver

N. Küçük

B. S. Kunt

Kastamonu

Kastamonu

Kayseri

A. Binkaya

Dr. F. Ecevit

R. Özsoy

Kocaeli

Konya

Rize

S. Artel

H. Karagülle

S. A. Dilemre

Zonguldak

Ş. Devrin

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 84
Esas No. 3/160

5 . VI . 1944

Yüksek Reisliğe

İhtiyat zâbitleri ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun yedek ve askerî memurların teciline ait olan 25. nei maddesinin 6. nei fıkrasında sayılı memuriyetlerden bazılarının vekâletlerin yeni teşkilât kanunlarında reislik unvanını iktisap etmeleri ve umum müdürlük derecesinde yeniden bazı reislikler ihdas edilmeleri hasebiyle bu kabil daire reisliklerinin de umum müdürlerin işlerini görmeleri itibarıyla aynı tecil esasına tabi tutulup tutulmıyacağına Millî Müdafaa Vekilligin- ce tereddüt hâsıl olduğundan kayfiyetin tefsir yoluyla hallinin Nafia Vekâletinden talep edildiği hakkındaki Başvekâletin tezkeresi Adliye

Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Millî Müdafaa Vekâleti namına gelen salâhiyetli memurun huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Adı geçen 1076 sayılı kanunun 25. nei maddesinin 6. nei fıkrasıyla tecile tabi tutulanlar (vekâlet müsteşarlarıyla Riyaseti Cumhur ve Büyük Millet Meclisi Kâtibi Umumileri, heyeti teftişiyeye reisleriyle müdürler ve umum müdür- ler) diye sarîh olarak sayılmış bulunduğundan ister umum müdürlükten tahvil edilmiş, ister ih- das edilmiş olsun Encümenimizce daire reisleri- nin bu fıkra hükmüne girmeleri imkânı görü- lememiştir.

Deire reislerinin de tecile tabi tutulmaları matlup ve mültezem işe için bir tesis ile halli gerekeceği ve bunun da İhtisas Encümeni tarafından şümül ve alâka derecesi tâyin edilerek tanzimi icabedeceği yolundaki Adilye Encümeni noktai nazarına Encümenimizce de iştirak edilmiş olduğundan dosyanın havalesi veçhile Millî Müdafaa Encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verilmiştir.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Tokad	İstanbul
T. Coşkan	H. N. Keşmir	F. Öymen

Aydın	Balıkesir	Bitlis
R. Alpman	S. Örgöçven	B. Osma
Çanakkale	Diyarbakır	Edirne
S. T. Arsal	Ş. Uluğ	M. N. Gündüzalp
Eskişehir	Giresun	İsparta
Y. Abadan	A. Sayar	M. Karaağaç
İstanbul	İzmir	Kayseri
H. Kortel	M. Birsal	F. Baysal
Manisa	Rize	Tokad
F. Kurdoğlu	T. B. Balta	R. A. Sevengil
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
A. Sungur	E. Erişirgöl	H. A. Kuyucak

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 3/160

Karar No. 30

8 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

İhtiyat zâbitleri ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun 25 nci maddesinin 6 nci fıkrasında; seferde tecile tabi olanlar tasrih edildiği halde, bu kanunun neşrinden sonra bazı Vekâletlerde daire reislikleri ihdas edilmiş veya mevcut Umum müdürlüklerden bazıları daire reisliğine çevrilmiş ve vazifeleri de aynı bulunmuş olmasına rağmen kanunda (daire reisleri) isminin geçmemesi ve kanundaki kaydın mutlak olması yüzünden bunların tecilinde Millî Müdafaa Vekillîğince tereddüt edilmekte olduğu cihetle meselenin tefsir yoluyla halli zmnında Nafia Vekâletinden vâkı talep üzerine Başvekâletten Yüksek Reisliğe yazılan 5 şubat 1944 gün ve 72 - 7/6/400 sayılı tezkere Encümenimizde de havale buyurulmakla keyfiyet müzakere ve tetkik edildi. Mevzuu daha evvel tetkik etmiş olan Adliye ve Bütçe Encümenleri; bunun tefsir yoluyla değil, ancak yeni bir tesis yapmak suretiyle hallini ve bu tesisin de ihtisas encümeni sıfatıyla, Encümenimiz tarafından yapılmasını gerekli görmüşlerdir.

Encümenimizin teklifinde de meselenin bir tesis mevzuu olduğu kanaat ve hükmüne varılmıştır. Ancak yalnız daire reisleri için yapılacak bir tesisle millî seferberlik mevzuunun çok önemli bir kısmını teşkil eden bu işin tama-

men halledilmiş olmayacağı da anlaşılmıştır.

Çünkü; 1927 senesi neşredilmiş olan 1076 sayılı kanunun bu maddesinin bugünkü ihtiyaçları karşılamadığı görüldüğü gibi tatbikatta bazı vekâletlerin, hizmetlerin selâmeti bakımından mutlaka teciline zaruret gördükleri fakat kanunun şümülü içine girmeyen bir kısım müte-hassis memurları; kanunda müeccel tutulan makamlarda göstermek ve fakat başka vazifelerde istihdam etmek suretiyle idarei maslahat yolunu tuttukları ve bunun şikâyetleri mucip olduğu da anlaşılmıştır. Kanunun neşrindenberi aradan geçen on yedi senece dünya gidışine ve kendi tekâmül isteyen ve ilerleyen ihtiyaçlarımıza uyularak memlekette bir çok yeni teşkilât ve tesisat vüuce getirilmiş olduğu derpiş edilerek kanunun, memleket evlâdının cep-hede vatan müdafası vazifesine iştirakini sağlaması kadar ordunun muvaffakiyetine ve Millî Müdafaa takatımızın artmasına esaslı ânil olan memleket içi hizmetlerinin ve bilhassa istihsal, asayiş ve idare mekanizmalarının lâ-yiki veçhile işleyebilmelerinin de temini icabedeceği ve bu mülâhaza ile, kanunda o zamanın icaplarına göre tecili derpiş edilipte şimdi daha ehemmiyetli işlere nazaran ikinci derecede kalmış olan bazı makam ve vazifeler varsa bun-

lar çıkarılarak veya miktarları tahdit edilerek yerlerine; yeni icap ve şartların mutlaka istilzam ettiği ilâvelerin yapılması doğru olacağı kararına varılmıştır.

Bu sebeplerle 1976 sayılı kanunun 25 nci maddesinde esaslı bir değişiklik yapmayı istilzam eden ve şümüllü tetkiklere dayanması lâzımgelen bu meselenin Hükümet tarafından ele alınması ve içinde bulunduğumuz nazik durum gözönünde tutularak asgari bir zaman zarfında hazırlanacak yeni bir kanun lâyihasının Yüksek Meclise sunulmasının muvafık olacağı ve bu suretle daha salim ve eksiksiz neticeye varılabileceği ittifakla kabul olunmuştur.

Keyfiyeti saygılarımızla arz ederiz.

M. M. En. Rs.	M. M.	Kâtip
Sinob	Ağrı	Konya
C. K. İncedayı	H. Tuğaç	V. Bilgin

Bolu	Bursa	Bursa
Korgl. A. Alptdoğan	Çankırı	Gl. A. Atlı
Bursa	Dr. A. Arkan	Çorum
Gl. N. Tınaz		E. S. Akgöl
Diyarbakır		Erzurum
Gl. K. Sevüktekin		A. Akyürek
Erzurum		Gaziantep
Gl. Z. Soydemir		Dr. M. Canbolat
Kars		Kayseri
Gl. H. Durudoğan		N. Toker
Kırklareli		Mardin
Korgl. K. Doğan		Dr. A. Uras
Muğla		Siird
S. Güney		B. Türkay
Tekirdağ		Tokad
R. Apak		S. Çelikkol